

ПОДРУЖЖЯ ВІКТОРІЇ ТА ЙОЗЕФА УЛЬМА СВІДЧЕННЯ ЛЮБОВІ АЖ ДО МУЧЕНИЦТВА

«Але один самарянин, що був у дорозі, зненацька надійшов (на нього) й, побачивши його, змилосердився. Він приступив до нього, перев'язав йому рани, полив їх оливою і вином; потім посадив його на власну скотину, привів до заїзду й доглянув за ним» (Лк. 10,33-34).

Ці слова, взяті із уривку Євангелія, які, у Біблії Йозефа та Вікторії Ульма, мають заголовок «Заповідь любові – милосердний Самарянин». Сім'я Ульма представляє своїм життям, а особливо своєю смертю, що ці слова для них означали значно більше, ніж просто слоган. Подружня пара Ульма була вбита німцями 24 березня 1944 року, разом із їхніми шістьма дітьми та вісьмома євреями, яким подружжя Ульма давало притулок.

Маркова, сільська місцевість, у якій відбулася трагічна історія, знаходиться у південно-східній частині Польщі, у Перемишльській дієцезії. Йозеф, народжений у 1900 році, був добре знаним у всьому селі. Хоч він навчався лише до четвертого класу, проте, дякуючи своїм численним якостям, йому це не завадило у подальшому, більш зрілому віці, відкрити перший в історії Маркова центр саджанців фруктових рослин. Вікторія, дружина Йозефа, на 12 років молодша від нього. Одружилися у липні 1935 року в парафіяльній церкві у Маркові. Впродовж семи років подружнього життя народилось шестеро дітей: Стася, Базя, Владзьо, Франуш, Антош, Марися. Якщо б не сталася трагедія весною 1944 року, батьки раділи б народженням сьомої дитини. Вони були практикуючими католиками. Станіслава Кужніяр, хресна Владзя, сина подружжя Ульма, яка періодично допомагала Вікторії опікуватися багатьма її дітьми, вона ще живе і свідчить, що часто бачила Йозефа, котрий клянчав у молитві, перед тим як іти спати.

Ця сім'я щасливо зростала б, якщо б 1 вересня 1939 року не розв'язалась Друга світова війна. Це, отже, був початок драми для поляків, особливо євреїв, котрі жили на території Польщі. У Польщі, окупованій Німеччиною, інтенсивно відбувались вбивства поляків та євреїв, були зруйновані синагоги. Найтрагічніший період їх винищення був після початку війни між Німеччиною та Радянським Союзом у червні 1941 року. У цей час німецькі нацисти вирішили знищити усіх євреїв у Європі і подібна доля була передбачена пізніше для польського народу. Щоби виключити можливість допомоги євреям збоку поляків, Ганц Франк, генерал-губернатор окупованих польських територій, у жовтні 1941

року впроваджує закон, згідно з яким будь-хто, хто допомагатиме євреям, буде розстріляний.

Найбільше вбивство євреїв у Маркові відбулось у другій половині 1942 року. В той період було вбито більшість єврейського населення Маркови. Ймовірно у цей самий період дві єврейські сім'ї попросили у родини Ульма дати їм притулок. Безперечно подружня пара Ульма керувалась у своїх діях любов'ю до ближнього, співчуттям, а також тим, що може трапитись із євреями, якщо вони залишаться без допомоги. Фактично, із вікна будинку родини Ульма було добре видно місце виконання вироків, у якому впродовж 1942 року німці вбили декілька десятків євреїв із околиць Маркови.

Ранком 24 березня 1944 року жандарми увірвалися до дому Йозефа Ульми. Залишивши позаду коней і візників, німці із поліцейським супроводом наблизились до помешкання. За декілька хвилин було чути постріли – першими були вбиті євреї. Візників спеціально було покликано німцями для того, щоб вони були наочними свідками інших розстрілів та бачили, яке покарання чекає на всіх поляків, котрі переховують євреїв. Один із візників, Едвард Навойські, бачив, як були витягнуті із свого дому та розстріляні Йозеф та Вікторія Ульма. Як підтверджує свідок: *«Під час розстрілу на місці страти було чути жахливі крики та стогін людей. Діти кликали своїх батьків, котрі були вже мертвими. Була жахлива картина».*

Після вбивства батьків, чуючи крик дітей, жандарми почали думати, що робити з дітьми. Після короткої розмови із іншими віськовими, Дікен (голова військової жандармерії) вирішує розстріляти також і дітей. За декілька десятків хвилин загинуло сімнадцять осіб.

Тіла вбитих було таємно закопано неподалік місця розстрілу, з обов'язковою умовою, щоб ніхто не розповсюджував інформацію про те, скільки осіб було розстріляно. Проте, в січні 1945 року останки сім'ї Ульма були ексгумовані та перенесені на кладовище Маркови, де знаходяться і досі.

На польській території, незважаючи на винищення вчинене німцями, дякуючи допомозі місцевого населення були врятовані декілька десятків тисяч євреїв. Сім'ї Ульма було присуджено медаль «Праведник народів світу». У серпні 2003 року було розпочато процес беатифікації подружжя Ульма на рівні єпархії. Єпархіальний рівень вже є завершено і 24 травня 2011 року документація була передана до Ватикану. До сьогодні було створено дві католицькі асоціації, які вибрали членів сім'ї Ульма як покровителів, що допомагають сім'ям, котрі перебувають у потребі. Центр подружнього життя у Жешуві носить їхнє ім'я.

Вони пожертвували своє життя для того, щоб врятувати життя інших. Йозеф Ульма, його дружина Вікторія із їхніми дітьми: Стасею, Базею, Владзьом, Франушем, Антошем, Марисею та ненародженою дитиною. Вони дали притулок вісьмом старшим братам, євреям з родин Шаль і Голдман, і були вбитими разом із ними у Маркові, 24 березня 1944 року, руками німецької поліції. Саме їхня зріла християнська віра та сильна взаємна турбота один про одного, свою сім'ю та про тих, хто є переслідуваний, дозволила їм дати найкраще свідчення правдивої християнської любові: *«Немає більшої любові, ніж та, коли хто душу свою кладе за друзів своїх»* (Ів. 15:13).